

WORKSHOP 'DOOR DE OGEN VAN DE HOND' door Annelies Lijesen-Kuntze

Op 4, 11 en 18 september jl. heb ik samen met mijn hond Selfie deelgenomen aan de driedelige workshop 'Door de ogen van de hond'. Deze werd gegeven door hondengedragdeskundige Michelle Vrolijk. Ik vond het een leerzame en bijzondere ervaring. Reden om er een verslagje over te schrijven.

Inleiding

Ik had bij Michelle onder andere al een lezing bijgewoond over 'Hond&Voeding' en een speurles naar 'vermiste' personen gevolgd en die bevielen dusdanig goed, dat ik besloot mij in te schrijven voor de driedelige workshop. Op 4 september jl. was deel 1....

Deel 1: Zondag 4 september 2016 - Theorie

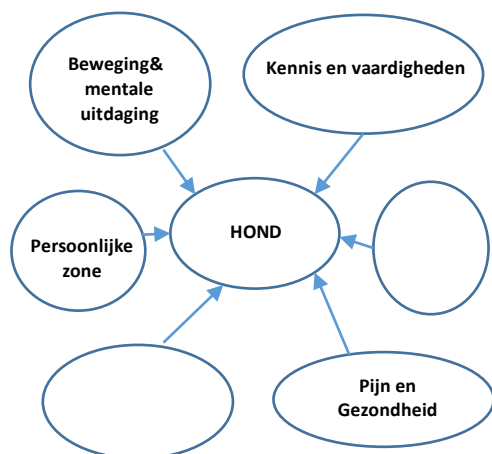
De workshop zit vol: we zijn met 4 cursisten waarvan 3 zich hebben ingeschreven met hond en 1 zonder hond. Michelle houdt het altijd kleinschalig, zodat er voldoende ruimte is voor maatwerk en vragen.

Eerst de basis

De workshop start met een theorie gedeelte zonder honden en vindt binnen plaats. Michelle geeft veel informatie met bijpassend beeldmateriaal, gedurende 2,5 uur. Het is dan ook handig om aantekeningen te maken!

Centraal in de workshop

Centraal in de workshop staat het thema: 'Het verbeteren van het leven van de hond', dat wil zeggen: breder leren kijken "out of the box" en door de ogen van de hond. Hierbij kun je denken aan de vraag 'Wat heeft een hond nodig behalve water, voer en een mand?' Kijk eens naar onderstaand schema. Om je een idee te geven: het schema 'Quality of life' van de workshop bevat ruim 25 items!

Lichaamstaal van de hond: communicatie

Er wordt onder andere uitleg gegeven over de lichaamstaal van de hond: Wat laat een hond zien met zijn lichaamstaal? Geeft hij kalmerende signalen of zijn het stress-signalen zoals spanning op de bek, hijgen, zweetpootjes? Of zijn het afstandvergrotende signalen zoals bevriezen, tanden laten zien, uitvallen of snappen. Of laat de hond coping strategies zien (uitingen van stress) zoals onlogisch gedrag, bijten in de lijn, hyperactiviteit of puppygedrag bij volwassen hond? Één en ander wordt verduidelijkt met bijpassend videomateriaal over onder andere hond/hond en hond/mens problemen.

Kalmerende signalen versus stress signalen

Michelle benadrukt: 'kijk naar de context, kijk naar hoeveelheid signalen, de lengte en de tijd er tussen. Zie je veel signalen? Dan zijn het geen kalmerende signalen meer, de hond heeft dan stress. Daarnaast betekent niet ieder signaal stress: een hond kan ook krabben omdat hij jeuk heeft (of jeuk én stress).

Medisch gedeelte

Ook komt een medisch gedeelte aan de orde: de taal van het lichaam zelf, inclusief videomateriaal. Als een hond pijn heeft, dan kun je dat meestal aan het lichaam zien. Je kunt hierbij denken aan hoe de hond beweegt, de houding, de vacht (dof, glanzend, kruinen, ...), de ogen (hard, zacht, strak, dof, ...) etc. Het herkennen van pijn is belangrijk, de hond gaat vaak compenseren wat leidt tot meer problemen en hij kan bijvoorbeeld een korter lontje krijgen.

Huiswerksuggesties

De les wordt afgesloten met twee huiswerksuggesties:

- Lees het boekje 'Kalmerende signalen' van Turid Rugaas.
- Observeer je (eigen) hond(en) en kijk naar wat hij aangeeft.

Zo leer je je hond nog beter lezen en dat is zo goed voor de band met je hond!

Deel 2: Zondag 11 september 2016 – Observeren in de praktijk&handling

Niet in een binnenlocatie met film- en ander beeldmateriaal maar live beelden vanaf onder andere een bankje in het Amsterdamse bos.

© Foto's Annelies Lijesen-Kuntze: Workshop 'Door de ogen van de hond' 2016

Observeren

In dit deel observeren de cursisten honden, eigenaren, contact tussen hond&eigenaar, hond los of aan de lijn, actie en reactie van de honden enz. Maar ook zaken als handling, tuigjes, halsbanden etc. Wie ziet wat en dat overleg je met elkaar. Dat werkt bij mij door want ook met uitlaten van Selfie deed ik inmiddels precies het zelfde waardoor je toch wel een heleboel ellende kunt voorkomen. 'Mensen denken vaak in kilometers lopen, rennen of fietsen met de hond, de hond denkt meestal in snuffel minuten' vertelt Michelle.

Al observerend en schrijvend lopen we weer een stukje verder en doen een stukje lijnvoering: Hoe begeleid je een hond aan de lijn? 'Een lijn is immers meer dan een draadje tussen hond eigenaar' legt Michelle uit. Met de juiste lijnvoering én met de juiste lijn heb je meer contact met elkaar, zonder dwang.

Rollenspel

Op een meer afgelegen stuk houden we tevens een rollenspel in het bos: de ene cursist is de hondeneigenaar en de andere cursist de hond. De 'hond' houdt de musketonhaak vast en de handler de lijn (een vaste lijn van 3 of 5 meter). Zonder te rukken of te trekken aan je 'hond' kun je een aardig stukje lopen. Ook als de handler wil veranderen van richting gebeurt dat zonder woorden, geluid of getrek aan de lijn. En dat is soms best een uitdaging ☺. Ook opletten: wat doet je hond, wat wil je hond en hoe vertelt hij dat? Deze oefening is een goede voorbereiding op deel 3 met eigen hond....

Huiswerksuggesties

Ook deze les wordt afgesloten met twee huiswerksuggesties:

- Laat jou en je hond de komende periode filmen in diverse situaties, binnenshuis en buitenshuis.
- Kijk nog eens naar het schema 'Quality of life' en denk na over wat je in het leven van jouw hond kunt veranderen.

Deel 3: Zondag 18 september 2016 – Praktijk met eigen honden

We hebben een prachtige dag voor dit laatste gedeelte van de workshop. Deze dag bestaat uit 3 verschillende sessies, steeds met een andere hond. De eerste twee sessies vinden in overleg plaats in een heel mooi overzichtelijk park en de sessie met de derde hond op verzoek in het Amsterdamse bos.

We worden in groepjes verdeeld, dat wil zeggen: het gaat steeds per persoon met 1 hond en de andere cursisten lopen mee. Deze observeren en kijken hoe of wat wij deden en stellen vragen of opperen het één en ander.

Omdat Selfie reactief is (waarvoor wij sessies hebben bij Michelle) is het extra opletten geblazen. Dat ben ik inmiddels wel gewend maar je kunt in de meest vreemde posities terecht komen waarvoor je meer ogen nodig hebt. En als er dan iemand of iets is wat je als barrière kunt gebruiken, dan is dat wel zo handig. Bij Selfie merk ik bijvoorbeeld ook dat hij met de lijnvoering zoals uitgelegd in sessie 2 minder reactief wordt.

Selfie en het standbeeld

Zo ziet Selfie ook een standbeeld. Contact houdend door middel van de lijn lopen wij er rustig naar toe. Hij ruikt wat op afstand, snuffelt aan de grond (kalmerend signaal) om vervolgens daar heen te gaan. Bij het object aangekomen en gaat hij met zijn voorpootjes erop. Knappe hond hoor. Even later verstoppen we wat voertjes op en rondom het standbeeld. Die gaat hij zoeken en tenslotte klimt hij op het standbeeld. En natuurlijk kun je doorlopen, zeggen dat hij niet bang moet zijn enz. maar zo geef je je hond een keuze en laat je hem spelenderwijs ontdekken dat het standbeeld niet eng is, in zijn tempo.

© Foto's Annelies Lijesen-Kuntze: Workshop 'Door de ogen van de hond' 2016

Tijdens deel 3 gaat Selfie uit zichzelf zitten om te kijken naar de dingen die rondom hem heen gebeuren, zoals bijvoorbeeld een hond die verderop voorbij komt. Nee, hij is zeker niet moe maar hij stelt zichzelf gerust. Door de juiste lijnvoering, voldoende afstand etc. is hij in staat om helder na te denken en de juiste beslissingen te nemen. Top! Na mij gaan de andere cursisten met hun hond op het voor hen geplande tijdstip aan de slag, ieder 5 kwartier.

Tot slot

Wij hebben vanaf les 1 geleerd dingen meer te bekijken vanuit de hond, hoe de hond communiceert en wat de juiste handling kan betekenen. In les 2 zijn we dit in de praktijk gaan bekijken (en ervaren!) en in les 3 zijn we tenslotte met onze eigen hond aan de slag gegaan.

Wij hebben een hoop geleerd. En dat kan niet in drie zondagen, dus het leer- en denkproces gaat na deze workshop door. Michelle heeft ons stof tot nadenken gegeven!

Het is de moeite waard om dit zelf mee te maken

De volgende workshop 'Door de ogen van de hond' staat gepland op 14, 21 en 28 mei 2017. Meer informatie hierover kun je vinden op <http://michellevrolijk.nl/workshops-en-lezingen.html>

©Tekst en foto's: Annelies Lijesen-Kuntze